

Interbestuurlijke Datastrategie (IBDS)

Federatief Datastelsel: eenvoudig en verantwoord data delen door de overheid

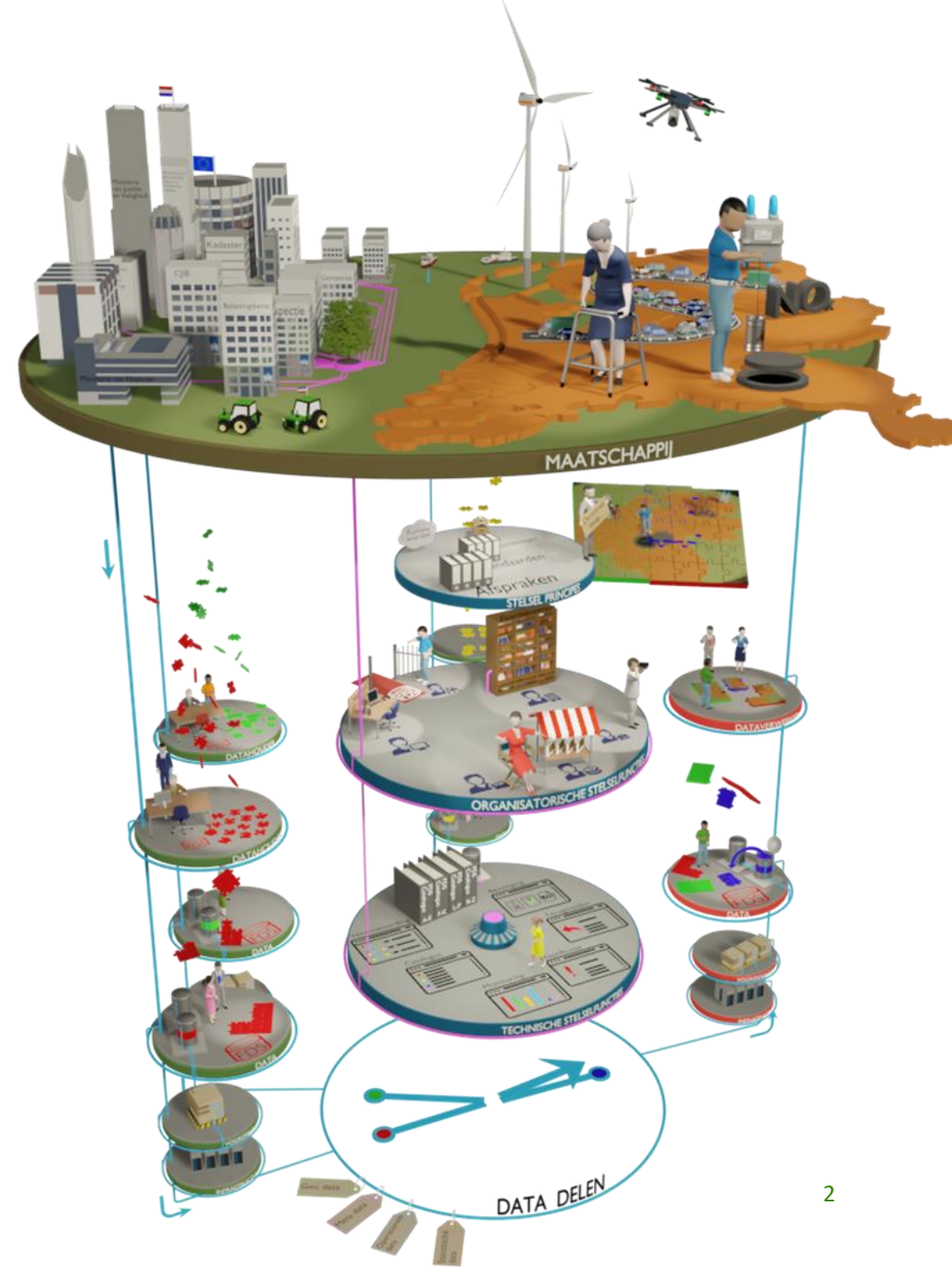
Andre van Brussel / Bart den Haan

Dag van de interoperabiliteit, 15 oktober 2024

Programma

- **Interbestuurlijke Data Strategie**
  - Wat is het Federatief Datastelsel?
- **Stelsel functies en Standaarden**
  - Welke stelselfuncties zijn er en welke standaarden zijn van belang voor het FDS?
- **Interactief: Aan de slag**
  - Met welke onderwerpen en standaarden ga je aan de slag?
  - Wat heb je daarvoor van ons nodig?

IBDS en FDS: wat is het?

Het **IBDS-huis** geeft in één oogopslag onze **opdracht en ambitie** mee

Waarom het FDS?

FDS maakt het o.a. mogelijk om:

- overheidsdata (ook beschermde) te vinden via de Catalogus
- sector-overstijgend data te delen omdat we dezelfde standaarden gebruiken
- te navigeren in het hele stelsel en data te combineren (mits toegang)
- gebruik te loggen en te monitoren
- inzicht te krijgen in gebruik eigen gegevens (ook als burger en bedrijf = RoG)
- nieuwe afnemersrelaties snel in te regelen (dit kost nu veel tijd)

Wat is het FDS?

FDS: de 'data-marktplaats' van en voor de publieke sector

Wat is het FDS niet:

- Geen datapakhuis
- Geen ICT-systeem
- Geen fysieke infrastructuur
- Geen centrale voorziening

Wat is het FDS wel:

- Een vertrouwensraamwerk* met afspraken standaarden, voorzieningen en stelsel functies
- Een federatie van organisaties (deelnemers) met een wettelijke taak

- Voor cross-sectorale datadeling
- Afgestemd op Europese kaders en wet- en regelgeving
- Transparant en controleerbaar

‘Het data-ecosysteem van de Nederlandse overheid’

Wat is het FDS niet:

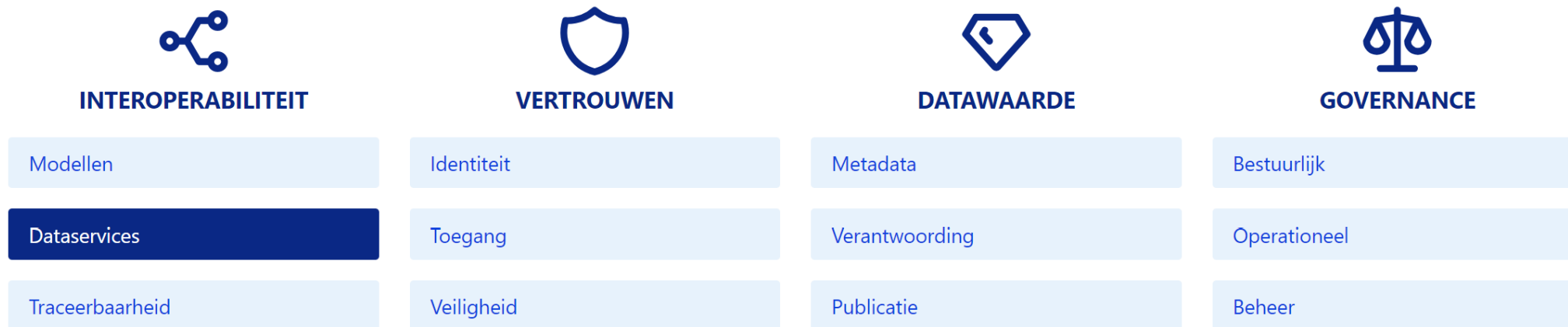
- Geen datapakhuis
- Geen ICT-systeem
- Geen fysieke infrastructuur
- Geen centrale voorziening

*Vertrouwensraamwerk

Het vertrouwensraamwerk regelt (op hoofdlijnen):

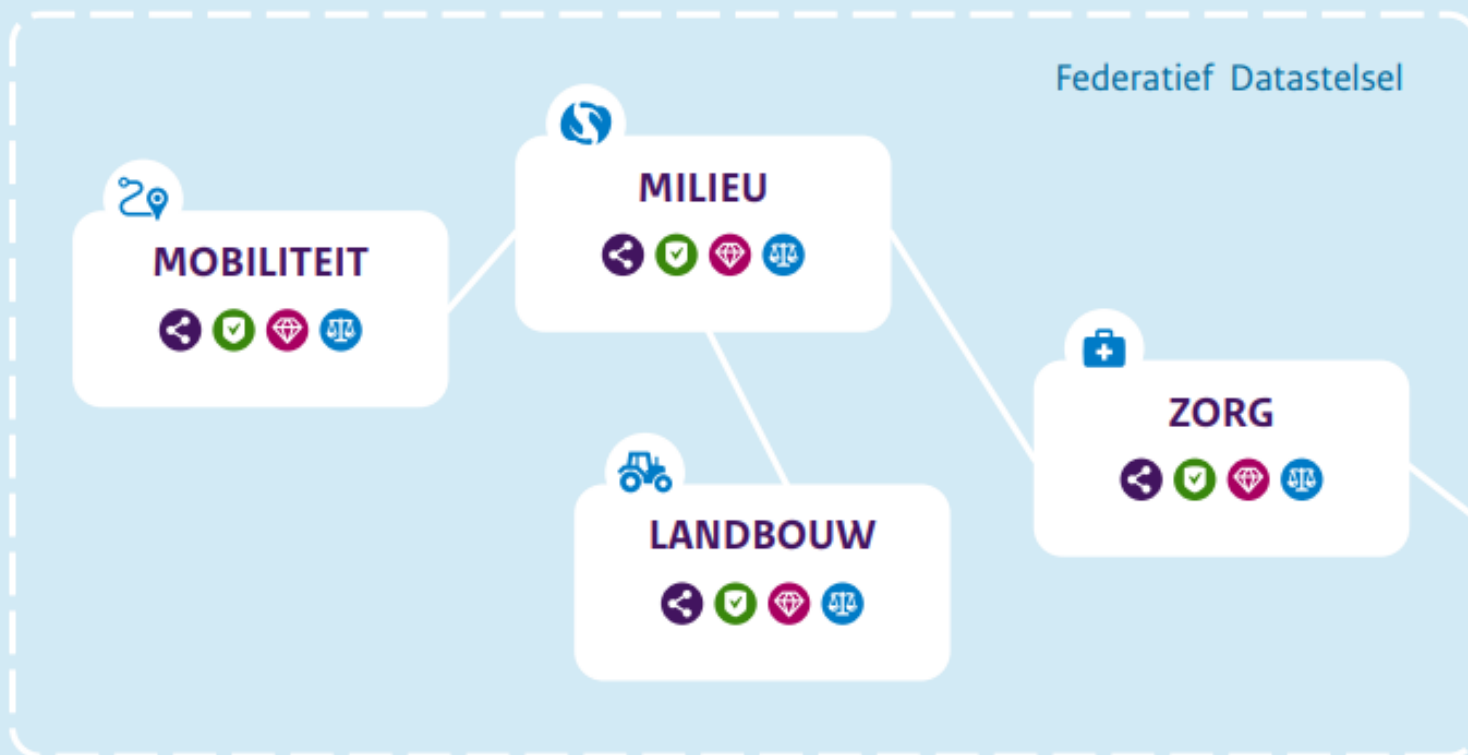
Voorbeelden zijn er al in sectoren, zoals gezondheidszorg, BKWI, dataspaces in ontwikkeling. Nu voor het eerst op nationaal niveau. Zie:

<https://federatief.datastelsel.nl/kennisbank/capabilities/>

FEDERATIEF DATASTELSEL (FDS)

CAPABILITIES

DATASPACES

Verbindende architectuur: Principles, Afspraken en Standaarden

Het FDS is een publiek stelsel dat het datapotentieel van verschillende sectorale datastelsels (binnen en tussen domeinen) in overeenstemming met publieke waarden (vertrouwen) voor publieke doelen (maatschappelijke opgaven) beschikbaar maakt.

Interoperabiliteit

Modellen Data- en informatiemodellen en -formaten
Dataservices API's voor data-uitwisseling
Traceerbaarheid Traceerbaarheid en herleidbaarheid

Vertrouwen

Identiteit Identiteitsbeheer
Toegang Toegangscontrole en gebruikscntrole
Veiligheid Vertrouwde uitwisseling

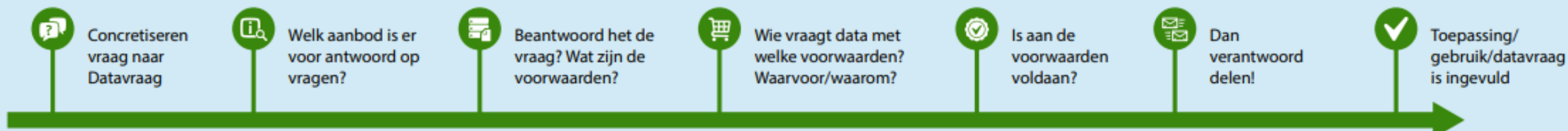
Datawaarde

Metadata Metadata in brede zin met beschrijvingen, verwijzingen en meer
Verantwoording Verantwoording van datagebruik
Publicatie Publicatie- en marktplaatsdiensten

Governance

Bestuurlijk Bestuurlijke overeenkomsten en juridische constructen
Operationeel Operationele overeenkomsten en afspraken
Beheer Continuïteit en doorontwikkeling van het stelsel

ACTIES

ROLLEN

Marktmeester
Verbinden vraag en aanbod

Helpdesk
Ondersteunen en foutmeldpunt

Expertisecentrum
Onderhoud stelsel en faciliteren community

Poortwachter
Toetsing koppelingsverzoeken

Regisseur
Coördinatie beheer stelsel

Toezichthouder
Toezien op nakomen stelselafspraken

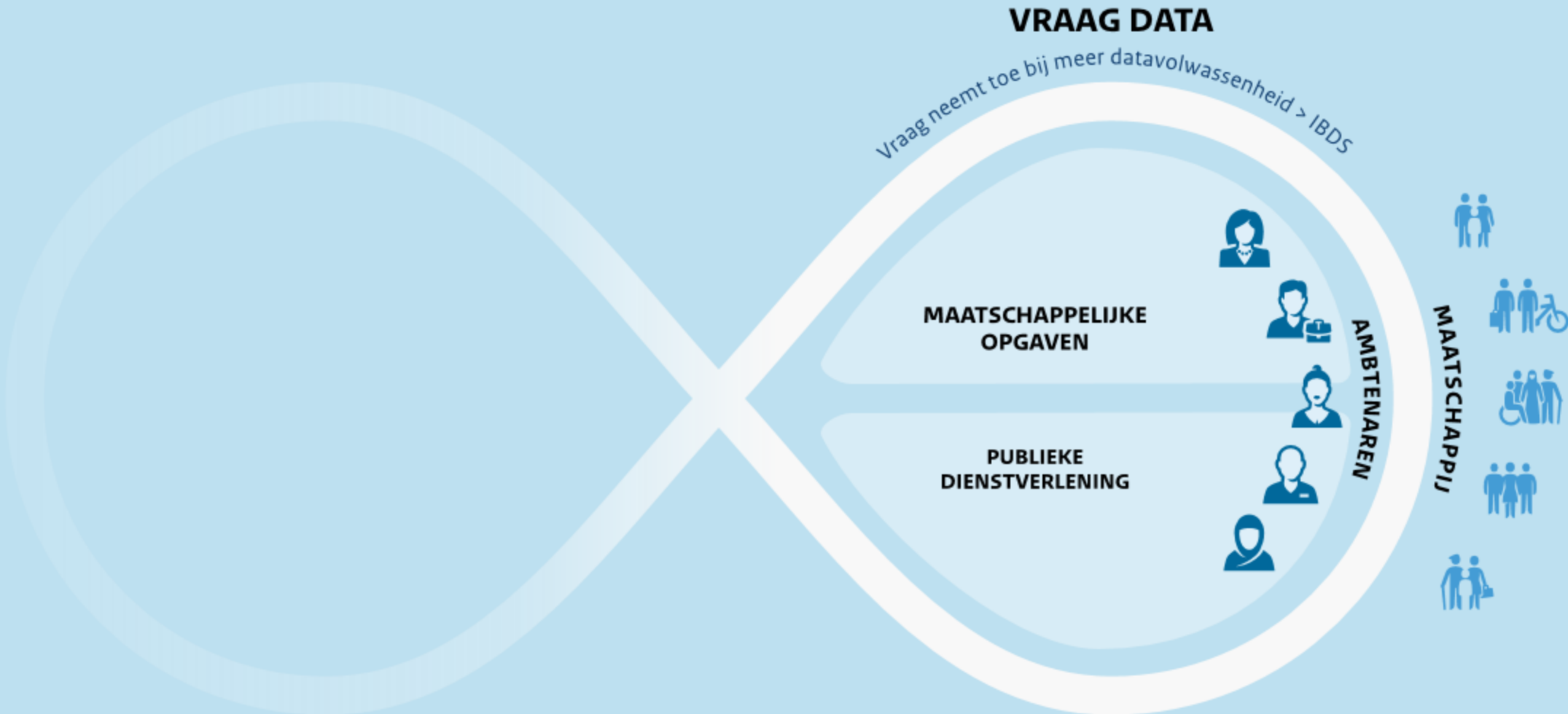
The background features a dark blue field with several white and yellow geometric shapes. On the left, two vertical white lines are present. In the center and right, there are large, overlapping white and yellow shapes, including rectangles and rounded forms, some of which are partially cut off by the edges of the frame.

Stelselfuncties en Standaarden

Hoe werkt het FDS?

- ORGANISATORISCH
- TECHNISCH
- JURIDISCH/ETHISCH
- BESTUURLIJK

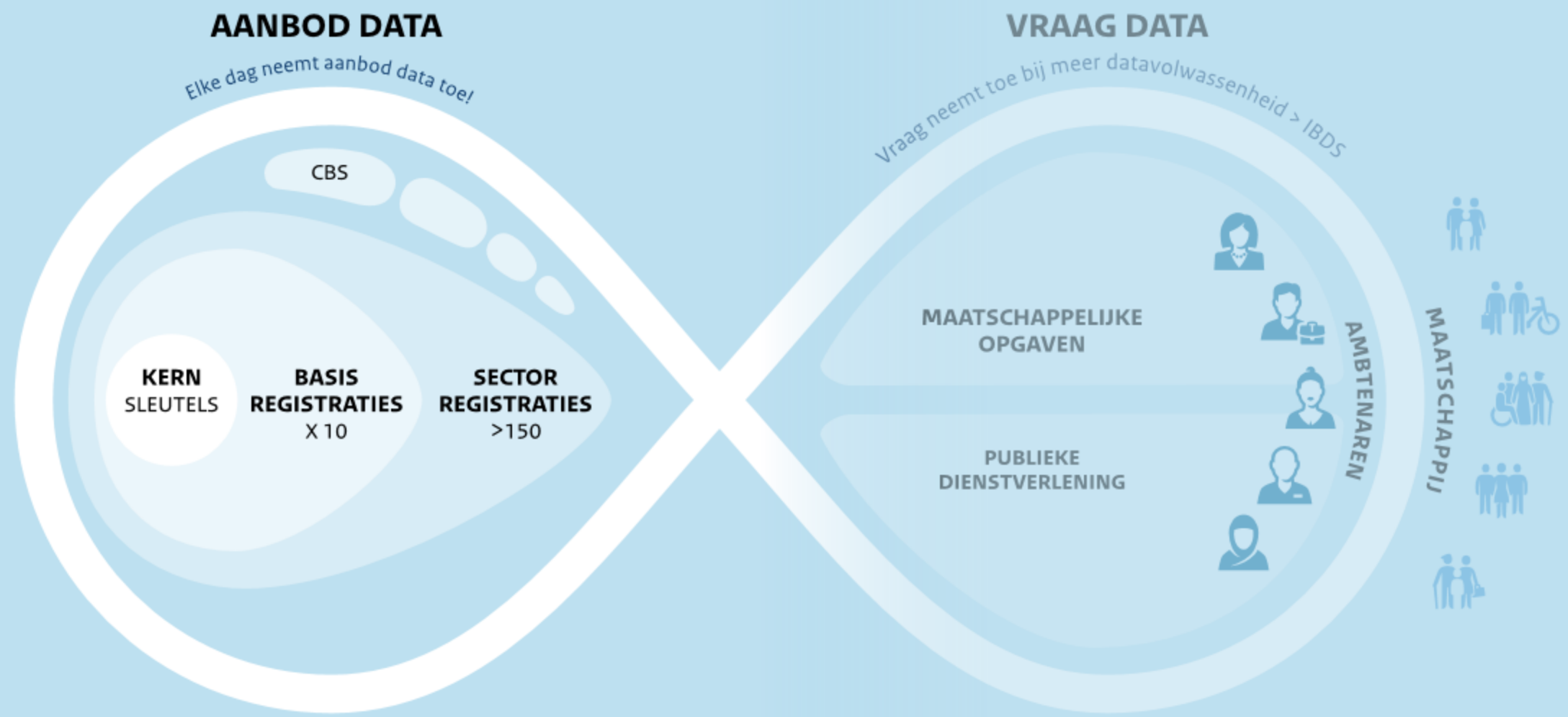
Hoe werkt het FDS?

ORGANISATORISCH

TECHNISCH

JURIDISCH/ETHISCH

BESTUURLIJK

Hoe werkt het FDS?

ORGANISATORISCH

TECHNISCH

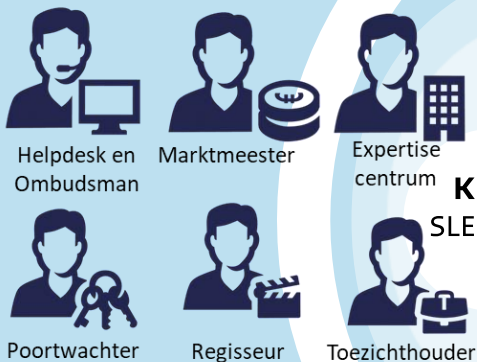
JURIDISCH/ETHISCH

BESTUURLIJK

AANBOD DATA

Elke dag neemt aanbod data toe!

De stelselfuncties

KERN SLEUTELS

BASIS REGISTRATIES
X 10

SECTOR REGISTRATIES
>150

CBS

DATA CATALOGUS

DATA DELEN

VRAAG DATA

Vraag neemt toe bij meer datavolwassenheid > IBDS

MAATSCHAPPELIJKE OPGAVEN

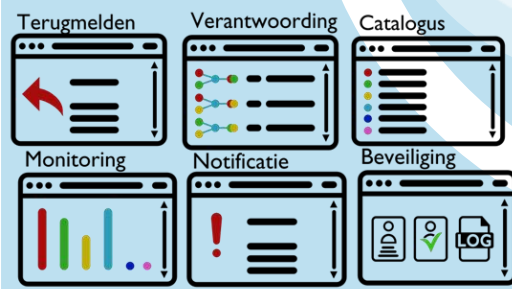
PUBLIEKE DIENSTVERLENING

MARKTMEESTER

POORTWACHTER

AMBTENAREN

MAATSCHAPPIJ

Hoe werkt het FDS?

ORGANISATORISCH

TECHNISCH

JURIDISCH/ETHISCH

BESTUURLIJK

Europa kaders en
regelgeving

KERN
SLEUTELS

BASIS
REGISTRATIES
X 10

SECTOR
REGISTRATIES
>150

Digilab

Digilab, de innovatie-
werkplaats van het FDS

Belangrijke standaarden

- **Inzicht in het data-aanbod**
Datasets en dataservices (DCAT), Begrippen (SBB, SKOS)
- **Ontsluiten van data**
Directe bevraging met API's cf API-standaarden,
Notificeren van gebeurtenissen (Cloudevents),
Veilig en geautomatiseerd koppelen (Digikoppeling
API, FSC)
Meerdere bronnen in samenhang bevragen (IMX)
- **Verantwoord datagebruik**
Dataverwerkingen loggen (logboek
dataverwerkingen)
...

Hoe werkt het FDS?

ORGANISATORISCH

TECHNISCH

JURIDISCH/ETHISCH

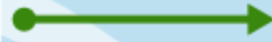
BESTUURLIJK

Europa kaders en
regelgeving

A

ra toe!

KERN
SLEUTELS

BASIS
REGISTRATIES
X 10

SECTOR
REGISTRATIES
>150

Digilab

Digilab, de innovatie-
werkplaats van het FDS

Belangrijke standaarden

Goedgekeurd /in
goedkeuring

In ontwikkeling*

- **Inzicht in het data-aanbod**
Datasets en dataservices (DCAT), Begrippen (SBB, SKOS)
- **Ontsluiten van data**
Directe bevraging met API's cf API-standaarden, Notificeren van gebeurtenissen (Cloudevents), Veilig en geautomatiseerd koppelen (Digikoppeling API, FSC*)
Meerdere bronnen in samenhang bevragen (IMX*)
- **Verantwoord datagebruik**
Dataverwerkingen loggen (logboek dataverwerkingen*)
- ...
- Zie: <https://federatief.datastelsel.nl/kennisbank/standaarden/>

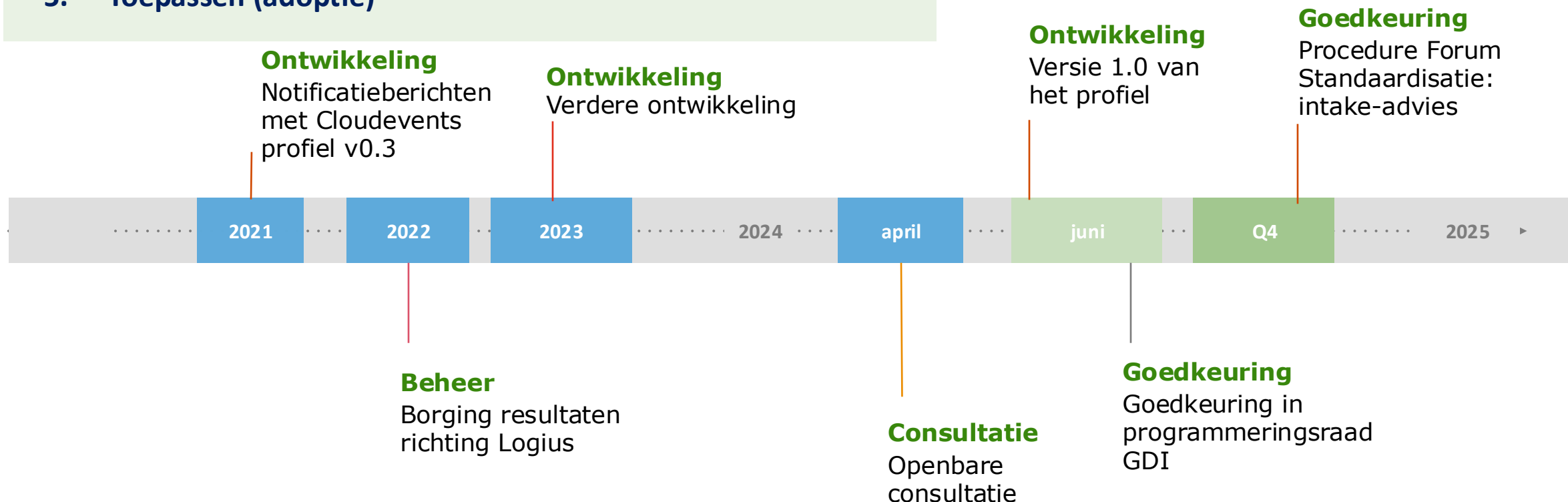

Voorbeeld planning

1. Selectie standaard voor stelsel functies
2. Ontwikkelen (land)profiel
3. Goedkeuren
4. Beheren
5. Toepassen (adoptie)

Casus Inzicht in mijn gegevensbronnen?

Veel overheden hebben beperkt zicht op welke ze data in huis hebben. Het toepassen van een standaard om het data-aanbod te beschrijven staat of valt met een inventarisatie welke gegevensbronnen de organisatie in huis heeft.

- > Hoeveel bronnen heb je naar schatting in huis? Leg uit hoe je aan het aantal bent gekomen.
- > Wat moet je minimaal vastleggen daarover?
  - voor interne stakeholders
  - voor toekomstige vraagstukken die je nu nog niet kant
- > DCAT (Data Catalog vocabulaire): Standaard voor het beschrijven van gegevensbronnen (datasets / dataservices):
  - 31 kenmerken van een bron gestandaardiseerd beschrijven voor mens en machine
  - 8 daarvan verplicht voor een bron (naam bron, organisatie, titel, korte omschrijving, id, toegangsrechten)
  - DCAT omvat ook andere zaken zoals het beschrijven van gegevensdiensten (dataservices).
- > Tijdsbeslag is bijv 200 bronnen * 30 minuten beschrijving = 100 uur

Dataregister van de Nederlandse Overheid

Zoek een van de **23.705** beschikbare zoekresultaten

Datasets Zoeken

[Hulp bij zoeken naar datasets](#) → [Ik wil een dataset aanmelden](#) →

Thema's

Bestuur	2.469	Landbouw	357	Ruimte en infrastructuur	1.441
Cultuur en recreatie	1.035	Migratie en integratie	673	Sociale zekerheid	733
Economie	3.799	Natuur en milieu	4.637	Verkeer	1.611
Financien	415	Onderwijs en wetenschap	725	Werk	648
Huisvesting	368	Openbare orde en veiligheid	195	Zorg en gezondheid	1.052
Internationaal	110	Recht	192		

The background features a dark blue color with several thin, light-colored lines. These lines form overlapping circles and rectangular shapes, creating a complex, abstract pattern. The lines are white and light blue, and they vary in thickness and orientation, some being vertical and others curved.

Interactief: Aan de slag met FDS-standaarden

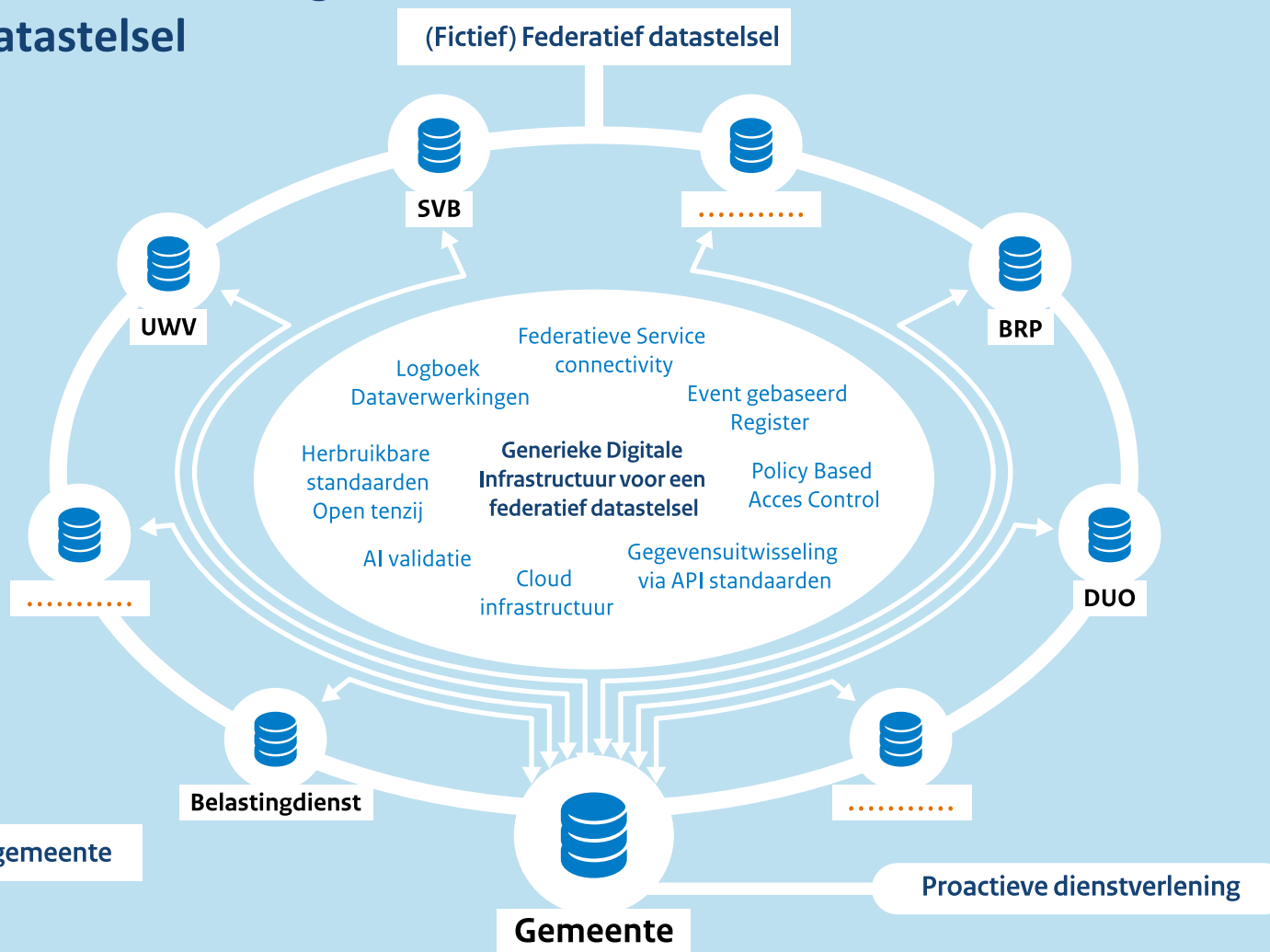

9, 10 en 11 december

Fieldlab proactieve dienstverlening in een federatief datastelsel

Jarige inwoner gemeente

Mijn Overheid berichtenbox

Hoera, je bent 18 jaar geworden
Je hebt recht op € 255 huurtoeslag per maand

Vraag aan

Heb je nog geen recht op huurtoeslag?
Bereken nu wat je rechten zijn als jouw situatie verandert

Toekomstige berekening

Je hebt recht op € 30 zorgtoeslag per maand

Vraag aan

Aan de slag

Context

1. Functie
2. Type organisatie

Wat zijn de plannen voor 2025 omtrent:

Beschrijven data-aanbod

1. Wie gaat aan de slag met Datasets (DCAT), Dataservices (DCAT), Begrippen (SBB, SKOS)?
2. Welke ondersteuning is daarvoor noodzakelijk (documentatie, technische ondersteuning, ...) ?

Ontsluiten data

1. Wie gaat aan de slag met data direct bevroegbaar maken middels API of API-standaarden, Notificaties uitwisselen (Cloudevents) en/of Digikoppeling API?
2. Welke ondersteuning is daarvoor noodzakelijk (documentatie, technische ondersteuning, ...) ?

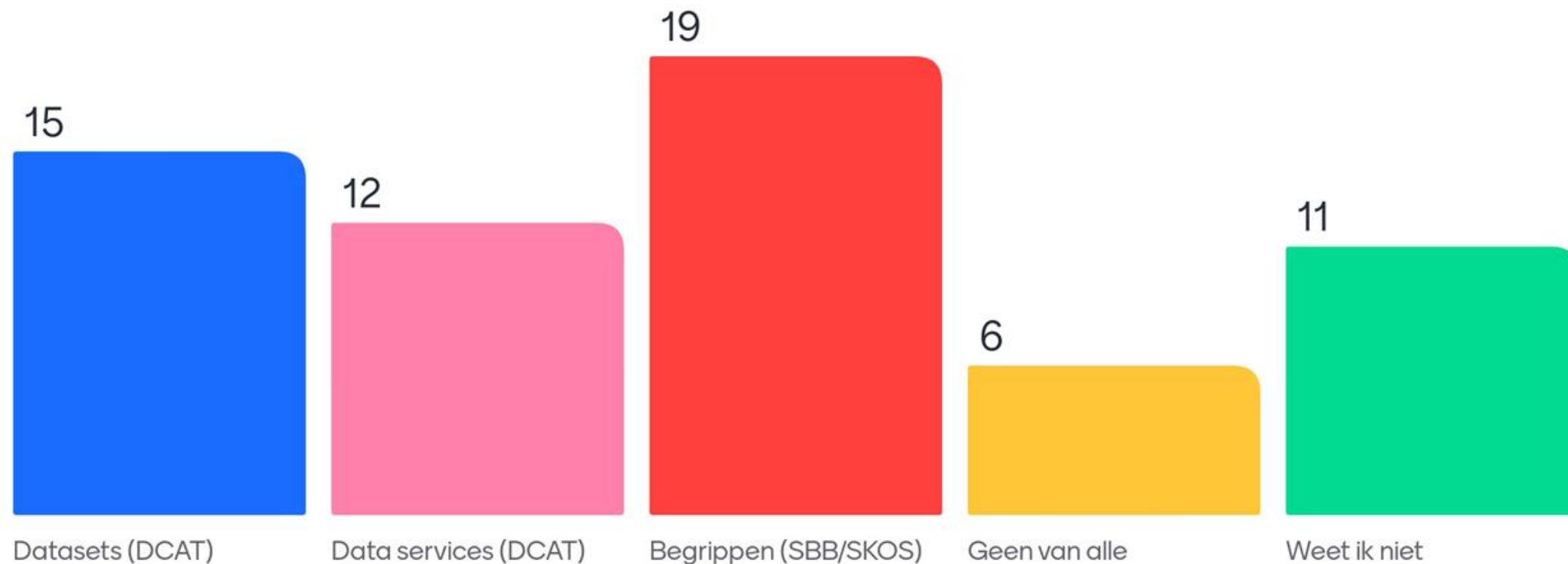

Join at menti.com | use code **8666 9076**

Gaat jouw organisatie in 2025 aan de slag met het beschrijven van het data aanbod?

Welke ondersteuning is noodzakelijk om de standaarden voor jouw organisatie toe te passen?

- Voorbeelden / best practices die handvatten geven bij de implementatie
- Financiële middelen
- Duidelijke documentatie
- Kennis van standaarden vergroten, wellicht door trainingen
- Heldere value proposition, o.a. om management buy-in te realiseren
- Data beheer en publiceeromgevingen voor niet-techneuten
- Handreiking, heldere instructie (waar moet je beginnen?)

Gaat jouw organisatie in 2025 aan de slag het ontsluiten van data middels:

Welke ondersteuning is noodzakelijk om de standaarden voor jouw organisatie toe te passen? (2)

- Verduidelijking wat je waarvoor nodig hebt
- Requirements bepalen wat nodig is voor een situatie
- Voorlichting met dezelfde krachtige werking als een wettelijke verplichting
- Een inzichtelijke visualisering van alle standaarden en benodigdheden
- Goede en gedocumenteerde koppelingen met EU ontwikkelingen
- Een wettelijke verplichting

Meer informatie?

- **Meer lezen over de doel, opzet, scope, aanpak en meer van het Federatief Datastelsel (inclusief info over deelname)?**

Ga naar onze IBDS-website: RealisatieIBDS.nl/fds

- **Op de hoogte blijven van de voortgang van het stelsel?**

Word lid van de FDS-groep: RealisatieIBDS.nl/fds-groep

- **Bijdragen aan de technische-inhoudelijke ontwikkeling van het Federatief Datastelsel?**

Ga naar ons samenwerkingsplatform: federatief.datastelsel.nl

Bijlagen

4b687e22-ba4c-417a-
9332-49edc2c95356

2022 – 2031 Horizon Toekomstbeeld Stelsel van Basisregistraties

2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
------	------	------	------	------	------	------	------	------

Looptijd realisatieprogramma Interbestuurlijke Datastrategie

Realisatiefase Federatief Data Stelsel (FDS) (horizon huidig programmplan)	Uitbouw- en consolidatiefase Federatief Data Stelsel (t.z.t. te definiëren programma)
---	--

2023	2024	2025	2026	2027
------	------	------	------	------

Community building en beproevingen in Digilab

Ontwikkeling doelarchitectuur Documentatie op federatief.datastelsel.nl

Aansluiting op EU data regelgeving FDS gekoppeld met EDI-Wallet

Ontwikkeling Informatiekundige Kern IK gedefinieerd en beproefd Actieplan voor implementatie

Ontwikkeling en proof of concept stelselfuncties 0.1 versie FDS werkend in Digilab (simulatie)

Basisconcept beschikbaar	Ontwikkelen groeipaden en migratiescenario's	Implementatie-afspraken met (sectorale) koplopers incl. ondersteuningsaanbod vanuit R-FDS
Afwegingskader aansluiten datasets beproefd op 16 registraties		

Marktmeester functie ingericht voor project fase	Opleveren stelselfuncties (meerdere releases)	100+ datasets met FDS-conforme metadata in catalogus. Gebruik FDS in beleid en uitvoering
--	---	---

CBS datasets conform DCAT in catalogus (as is)	Vergroten FDS-conform aanbod (data en metadata)	
--	---	--

Poortwachter concept uitgewerkt	Varianten voor organisatorische inrichting en financiering stelselfuncties uitwerken	Voorkeursvariant vastgesteld
---------------------------------	--	------------------------------

Eerste versie (technische) 'puzzelstukjes'	Inrichten beheer en besturing FDS	Stabiele basis voor de stelselfuncties
--	-----------------------------------	--

Uitwerken wettelijk kader FDS, inbedding in concept wetgeving Digitale Overheid

Roadmap